

РЕШЕНИЕ

№ 4989

гр. София, 28.08.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-10 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети юни през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Десислава Зисова

при участието на секретаря Евдокия-Мария Ст. Панайотова като разгледа докладваното от Десислава Зисова Гражданско дело № 20221100110020 по описа за 2022 година

Производство е образувано на основание Решение №10414/10.06.2021 г. по гр.д. №248/2020 г. на САС, с което решението по първоначално образуваното гр.д. №6015/2016 г. на СГС е обезсилено, а делото – върнато за ново разглеждане с участието на прокурор, съгласно изискването на чл.10, ал.1 ЗОДОВ.

С искова молба от „Х.-Т.-С“ АД са предявени срещу Държавата, представлявана от Народното събрание на Република България и от Агенция за публичните предприятия и контрол, искиове с правно основание чл.2в, ал.1 ЗОДОВ за солидарно осъждане на ответниците за сумата от 13 429 022 лева , представляваща обезщетение за имуществени вреди от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, което нарушение е осъществено чрез приемане от първия ответник и чрез прилагане от втория ответник на нормативен акт – закон, съдържащ разпоредба - § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ред. ДВ, бр. 65/22.07.2008 г.), позволяваща вписване на законна ипотека в полза на държавата за задължение на лице, различно от собственика на имота, което обезщетение представлява пазарната цена на имоти, изнесени на публична продан и отчуждени от ищеца за погасяване на задължения на негов акционер, както следва: 13 100 838 лв. за поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 по кадастралната карта и кадастралните регистри на гр. Черноморец, общ. Созопол и 328 184 лв. за поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 по кадастралната карта и кадастралните регистри на град Созопол, м. „Ликовуня”.

Ищецът твърди, че след провеждане на приватизационна процедура през 2000 г. е сключен договор за приватизационна продажба на 40% от капитала на

„Х.-Т.-С“ АД, като акциите са прехвърлени на „П.Т.“ ЕООД. Поради неизпълнение на вноските от продажната цена срещу „П.Т.“ ЕООД са издадени изпълнителни листа. На 01.10.2008 г. Служба по вписванията при РС - гр. Бургас е вписала по искане на АСПК на законни ипотечи върху поземлени имоти, сред които поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 с обща площ от 63 194 кв.м., находящ се в гр. Черноморец, м. „Аклади чеири“ и поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 с обща площ от 1 583 кв.м., находящ се в гр. Созопол, м. „Ликовуня“. Вписването е извършено на основание § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ДВ, бр. 72/01.09.2006 г.) вр. § 11д, ал. 2 от ДР на ЗПСК (в сила то 22.07.2008 г.). След образуване на изпълнителни производства с постановление за възлагане от 26.04.2011 г., в сила от 02.05.2011 г., поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 е възложен на Светлана Рачева Русева за сумата от 77 777 лева с ДДС, а с постановление за възлагане от 07.05.2012 г. поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 е възложен на „К.И.“ ООД за сумата от 1 700 003 лева. С това ищецът твърди, че спрямо него са допуснати нарушения на чл. 1 от Допълнителния протокол 1 към КЗПЧООС, чл. 43, чл. 56 и чл. 58 от Договора за създаване на ЕО, тъй като е лишен от притежанието си без правно основание. Твърди още, че с нормите на § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК и § 11д, ал. 2 от ДР на ЗПСК, отменени впоследствие, се нарушава забраната за ограничението на свободното движение на капитали и плащания (чл. 63 от ДФЕС), а подобно ограничение се допуска само в хипотезите на чл. 65 от ДФЕС. Моли за извършените нарушения да му се присъди обезщетение в размер на пазарната цена за всеки от имотите, както и законната лихва, считано от 16.05.2013 г.

Ответникът Народно събрание (НС) оспорва исковете. Оспорва да са допуснати твърдените нарушения на правото на ЕС, позовава се на липсата на трансграничен елемент, поради което счита разпоредбата на чл.63 от ДФЕС за неприложима, както и се позовава на приложение на изключението по чл.65, пр.1 ДФЕС, а именно - мярката е предприета за предотвратяване на нарушения на национални законови норми и в интерес на обществения ред и обществената сигурност. Оспорва и размера на претендираните обезщетения. Позовава се на обстоятелството, че нормата е приета през 2006 г. - преди присъединяване на държавата към ЕС, поради което няма как приемането на закона да е противоправно действие. Прави възражение за погасяване на вземането по силата на изтекла погасителен давност. Претендира разноски.

Ответникът Агенция за публичните предприятия и контрол (предходно наименование - Агенция за приватизация и следприватизационен контрол), АСПК или АППК, оспорва исковете. Оспорва допустимостта на производството и процесуалната си легитимация да отговаря за претендираните вреди, оспорва да са допуснати твърдените нарушения на правото на ЕС, позовава се на обстоятелството, че нормата е приета през 2006 г. - преди присъединяване на държавата към ЕС, поради което няма как приемането на закона да е противоправно действие. Претендира разноски.

Софийска градска прокуратура оспорва исковете като неоснователни и

моли съда да ги остави без уважение.

Съдът, след като се запозна със становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира следното **от фактическа и правна страна:**

По процесуалната легитимация на ответниците:

Съгласно чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ, когато се търси отговорност на държавата за нарушения, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, исковите се разглеждат от съдилищата по реда на Гражданския процесуален кодекс, като ответникът по делата се определя по реда на чл. 7 ЗОДОВ. Според посочената норма, искът за обезщетение се предявява пред съда, по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по чл. 1, ал. 1 и чл. 2, ал. 1, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. С ТР №5/2013 г. на ОСГТК на ВКС се приема, че държавата отговаря за причинените вреди, като органите, които участват в процеса като ответници, представляват държавата като процесуални субституенти.

С Решение № 71/06.04.2020 г. по гр.д. № 3804/2019 г. на ВКС, IV ГО, ГК, постановено по реда на чл.290 ГПК, по въпроса: държавен орган ли е Народното събрание и длъжностни лица ли са народните представители, за вредите от чиито противоправни актове отговаря държавата и **чрез кои държавни органи държавата участва в производствата за реализиране на отговорността за вреди**, ВКС приема, че: *„Държавата участва в съдебни производства по граждански спорове за обезщетение за вреди по ЗОДОВ чрез процесуален субституент – органът, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите (чл. 7 ЗОДОВ) ... Това практическо разрешение е възприето от законодателя в чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ (Нов – ДВ, бр. 94 от 2019 г.) по отношение на съдебните спорове за обезщетение за вреди от нарушение на правото на Европейския съюз.“* В посочения смисъл е и съдебната практика, постановена по реда на чл.290 ГПК: с решение № 14 от 15.02.2021 г. по гр. д. № 5165/2016 г., Г. К., IV Г. О. НА ВКС, с което е допуснато касационно обжалване по въпроса „легитимирано ли е Народното събрание да представлява държавата като процесуален субституент по икове за вреди от нарушаване на правото на Европейския съюз, произтичащо от поддържането на национален закон, който се претендира да противоречи на правото на ЕС“, ВКС приема следното тълкуване: *„Отговорност на Народното събрание съгласно чл. 5, ал. 4 на Конституцията е съответствието на приетите закони с правото на Европейския съюз и другите международни договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, които са част от вътрешното право на страната. Тази отговорност го легитимира като процесуален субституент на държавата по исковите за вреди от нарушаване на правото на Европейския съюз, произтичащо от*

приемането и поддържането на национален закон, който се претендира да противоречи на правото на Европейския съюз.“ Ето защо, доколкото на ответника НС е предоставена държавната функция по извършване на законодателния процес и от приет от него законодателен акт се твърди да са причинени вреди на частноправен субект, той е процесуално легитимиран да отговаря като ответник по иска, в качеството си на процесуален субституент на държавата.

Претенцията срещу ответника АППК произтича от твърдение за нарушения на правото на Европейския съюз, изразяващо се във вписване на законни ипотeki на основание §8, ал.1 ПР към ЗИД ЗПСК и §11д, ал.2 ДР ЗСПК в Службата по вписвания –гр. Бургас в полза на Агенцията, във връзка с нейни вземания от сключен на 05.07.2000 г. между Агенцията и трето за делото лице приватизационен договор и принудително изпълнение на вземанията чрез публична продан на имоти на ищеца. Следователно Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол, по чието искане е вписана и реализирана законна ипотека върху имотите на ищеца, следва да отговаря заедно с Народното събрание за причинените вреди, заради приложение на нормативен акт в нарушение на установените и гарантирани от правото на ЕС права на ищеца, като субституент на държавата и в качеството ѝ на орган, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите (чл. 7 ЗОДОВ).

По изложените съображения съдът приема за неоснователни са възраженията за липса на процесуална легитимация на ответниците.

По иска с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ:

Установява се от представените писмените доказателства, че с Решение № 109-А от 06.08.1991 г. на Комитета по туризъм Държавна фирма „Хелиотурс” – Созопол е преобразувана в еднолично акционерно дружество с наименование „Х.-Т.-С“ ЕАД, с капитал - собственост на държавата /л.21-л.31/.

С Решение на Народното събрание на Република България за приемане на програма за приватизация с инвестиционни бонове, „Х.-Т.-С“ ЕАД е включено в списъка на търговските дружества за приватизация.

Установява се от представените писмени доказателства и приетите по делото икономическа експертиза и техническа експертиза, изготвена от вещото лице инж. Д. В. П., че с Акт №1/12.07.1972 г., ТК „Балкантурист”-Бургас е въведен във владение на отредени му терени за изграждане на къмпинги и курортни комплекси. С Решение от 10.05.1990 г. на председателя на Комитета по туризъм е образувана фирма с държавно имущество „Х.-Т.-С” ЕООД и е постановено прекратяването на ТП „Балкантурист”. С Акт за държавна собственост №196 от 06.08.1996 г. Областна Администрация - гр. Бургас предоставя на държавно предприятие „Х.-Т.-С“ ЕАД за оперативно управление имот с описание: „Къмпинг Градина“, с площ от 73 000 кв.м.

Техническата експертиза приема, че имотът, предмет на претенцията за вреди, изнесени на публична продан, са част от терена на къмпинг „Градина“, предоставен за стопанисване и управление на държавно дружество „Х.-Т.-С“ ЕАД, съгл. АДС № 196 от 06.08.1996 г., с площ от 73000 кв.м.

Установява се от икономическата експертиза, че в площта от 73 000 кв.м. на имот с описание „Къмпинг Градина“ се включват поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 с номер по предходен план: 442, местност „Аклади Чеири“, с площ 63 192 кв.м., находящ се в гр. Черноморец, общ. Созопол, обл. Бургас и поземлен имот с идентификатор: 67800.42.77 представляващ терен с площ от 1 583 кв.м. на находящ се в гр. Созопол, общ. Созопол, обл. Бургас, със стар идентификатор: 958, местност „Ликовуня“. Имотът, представляващ „Къмпинг Градина“ с площ от 73 000,00 кв.м. е с инвентарен номер 97080 в инвентарната книга на дружеството, с посочена дата на придобиване - 31.12.1994 г. и стойност 584 848,79 лв. Към датата на преобразуване на дружеството - 20.05.1997 г., процесните имоти с идентификатор: 81178.8.145, с площ от 63 192 кв.м. и с идентификатор 67800.42.77, с площ от 1583 кв.м., са включени в баланса на дружеството „Х.-Т.-С“ ЕАД, преобразувано в „Х.-Т.-С“ АД. Към датата на договора за приватизация на 40% от капитала на „Х.-Т.-С“ АД, сключен на 05.07.2000 г. между Агенция за приватизация и следприватизационен контрол и „П.Т.“ ООД, процесните имоти са били в баланса на дружеството „Х.-Т.-С“ ЕАД, преобразувано в „Х.-Т.-С“ АД. След извършване на приватизацията, респ. от 05.07.2000 г. до вписване на законните ипотечи на 14.02.2011 г., процесните два имота: поземлен имот с идентификатор: 81178.8.14 с площ от 63 192 кв.м. и поземлен имот с идентификатор: 67800.42.77 с площ от 1 583 кв.м., са част от баланса на дружеството „Х.-Т.-С“ АД и не са излизали или не са изваждани от баланса на дружеството. Съдът кредитира експертизата като обективно и компетентно изготвена, кореспондираща на останалите доказателства по делото.

Фактическият състав на придобивния способ, уреден в чл.17а от ЗППДОБП (отм.) за прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти при образуването, преобразуването и приватизирането на държавни предприятия, включва: 1. държавата да е собственик на конкретно имущество; 2. това държавно имущество да е било предоставено за стопанисване и управление на държавно предприятие и 3. с акта на държавния орган за преобразуване на държавното предприятие в търговско дружество това имуществото да не е изрично изключено от имуществото, което се включва в капитала на търговското дружество. При наличието на тези предпоставки вещно-транслативният ефект настъпва по силата на самия акт за преобразуване на държавното предприятие в търговско дружество и от момента на възникване на това търговско дружество.

Писмените доказателства и икономическата експертиза установяват, че процесните два имота с идентификатори 81178.8.145 и 67800.42.77 са държавна собственост, предоставени за стопанисване и управление на ищеца,

включени са в баланса на дружеството и не са излизали и изваждани от него, съответно - не са изрично изключени от имуществото на дружеството при преобразуването му. Ето защо съдът приема, че се е осъществил фактическият състав на заявения придобивен способ - от момента на възникването си, на основание чл.17а от ЗППДОБП (отм.) ищецът е придобил ПИ с идентификатор 67800.42.77, представляващ терен с площ от 1 583 кв.м. на находящ се в гр. Созопол, общ. Созопол, обл. Бургас, със стар идентификатор: 958, местност „Ликовуня“ и ПИ с идентификатор 81178.8.145, с номер по предходен план: 442, местност „Аклади Чеири“, с площ 63 192 кв.м., находящ се в гр. Черноморец, общ. Созопол, обл. Бургас.

С договор за приватизационна продажба на пакет от акции, сключен на 05.07.2000 г. между министъра на икономиката, като представител на държавата от една страна и неучастващо по делото лице- търговско дружество "П.Т." ООД от друга, на осн. чл. 25 от ЗППДОБП, на последното е продаден пакет от акции, представляващи 40% от капитала на „Х.-Т.-С“ АД.

Не се спори по делото, а и се установява от представените писмени доказателства, че са налице съдебно установени задължения на „П.Т.“ ООД към Агенция за следприватизационен контрол, произтичащи от неизпълнение на Договор за продажба на акции от „Х.-Т.-С“ АД, гр. Созопол от 05.07.2000 г. (изпълнителни листа от 19.09.2005 г., 20.09.2007 г., 23.11.2007 г., 23.11.2007 г., 23.02.2009 г. 02.11.2009 г., 17.01.2010 г., 13.12.2010 г.). За удовлетворяване на вземанията на държавата от „П.Т.“ ООД са вписани по искане на АСПК законни ипотеки върху поземлени имоти, сред които върху притежаваните от ищеца поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 с обща площ от 63 194 кв.м., находящ се в гр. Черноморец, м. „Аклади чеири“ и поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 с обща площ от 1 583 кв.м., находящ се в гр. Созопол, м. „Ликовуня“. Вписването е извършено на основание § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ДВ, бр. 72/01.09.2006 г.) вр. § 11д, ал. 2 от ДР на ЗПСК (в сила то 22.07.2008 г.). По образуваните изпълнителни производства с постановление за възлагане от 26.04.2011 г., в сила от 02.05.2011 г., поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 е възложен на Светлана Рачева Русева за сумата от 77 777 лева с ДДС, а с постановление за възлагане от 07.05.2012 г. поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 е възложен на „К.И.“ ООД за сумата от 1 700 003 лева.

Фактическият състав за отговорността на държавата по чл. 2в, ал. 1 ЗОДОВ и чл. 4, §3 ДЕС обхваща случаите на нарушение на норма от правото на ЕС, която предоставя права на частноправни субекти, като нарушението следва да е достатъчно съществено и да е налице причинно-следствена връзка между него и причинените вреди, чиято обезвреда се претендира. Квалификацията „достатъчно съществено“ предполага явно и значително неспазване от държава членка на границите, които са предоставени в нейното право на преценка. Факторите, които следва да се вземат предвид са: степента на яснота и прецизност на нарушената правна норма; обхватът и свободата на преценка, която нарушената норма предоставя на националните органи;

извинимият или неизвиним характер на нарушение или причинени увреждане и дали вредата е причинена умишлено или не.

В настоящия случай се претендират вреди от законодателната дейност на Народното събрание на Република България, претърпени вследствие приемане на нормата на § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ред. ДВ, бр.65/22.07.2008 г.), позволяваща вписване на законна ипотека в полза на държавата за задължение на лице, различно от собственика на имота. Претендират се и вреди от прилагане на горепосочената норма от Агенция за публичните предприятия и контрол, изразяващо се във осъществяване на принудително изпълнение върху имотите на ищеца за задължения, за които последният не отговаря. Претендираното обезщетение е за имуществени вреди от изгубване на собствеността върху имоти от ищеца поради реализираното принудително изпълнение по молба на АППК.

Спорен между страните е въпросът дали цитираната правна уредба (§ 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК, ред. ДВ, бр.65/22.07.2008 г., отм. - ДВ, бр.34 от 2015 г.) нарушава правото на ЕС.

По този въпрос е формирана последователна и непротиворечива практика на ВКС по реда на чл.290 ГПК, намерила израз в решение № 147 от 27. 01. 2016 г. по т. д. № 3013/2013 г., II т. о., решение №14 от 15.02.2021 г. по гр.д. № 5165/2016 г., IV ГО, решение № 37 от 30. 06. 2017 г. по т. д. № 2637/2014 г., I т. о., решение №60175 от 09.09.2022 г. по т. д. № 2415/2020 г., ТК I ТО и др. В цитираните решения на ВКС касационното обжалване е допуснато по въпроси, сред които и този „съставлява ли ограничение на свободното движение на капитали или ограничение върху плащанията по смисъла на чл. 63 ДФЕС вписването и реализирането на законна ипотека върху имущество на дружеството за дълг на негов акционер“. По посочения въпрос се приема, че *„съществуващата в националното право възможност да бъде вписана и реализирана законна ипотека върху имущество на търговско дружество за дълг на негов акционер, тя е съставлявала ограничение на свободното движение на капитали по смисъла на чл. 63 ДФЕС и свободното право на установяване по смисъла на чл. 49 ДФЕС, тъй като позволява в интерес на държавата едно лице да отговоря с имуществото си за задължение на друго лице, без първото да е учредило по своя воля надлежно реално обезпечение на чуждия дълг. Реализирането на такава възможност не може да не засегне дейността на дружеството и е от естество да разубеди и да възпре други лица да инвестират в съответната държава-членка. За наличието на нарушение на правото на Европейския съюз е без значение дали потенциално засегнати биха се оказали чуждестранни, или местни лица, предоставили капитал на дружеството, тъй като правото на Европейския съюз е част от вътрешното право. Показателно за значението на допуснатото нарушение е обстоятелството, че е нарушено първично право на Европейския съюз, уреждащо значими правоотношения – свободното движение на капитали и свободното право на установяване, накърнението на тези права се състои в тяхното непризнаване (а не напр. в приемливо*

затрудняване на реализирането им), както и обстоятелството, че отмяната на § 8 ПЗР ЗИД ЗПСК е приета от Народното събрание като мярка в процедура за нарушение № 2012/4002 за отстраняване на констатираното от Европейската комисия несъответствие с разпоредбите на ДФЕС.“ – така решение №14 от 15.02.2021 г. по гр.д. № 5165/2016 г., IV ГО. „Вписването на законна ипотека върху имуществото на приватизираното дружество пренява косвено свободното упражняване на правата на акционерите да решават как да се управлява недвижимото имущество, обект на ипотека, и какви разпоредителни действия да се извършват по отношение на него. Наред с това ипотека поставя акционерите пред опасността да бъдат лишени от осъществяване на инвестиционните си намерения в случай, че държавата кредитор пристъпи към упражняване на ипотечното си право и насочи изпълнение върху имуществото на приватизираното дружество за удовлетворяване на вземанията си към неизправния купувач по договора за приватизационна продажба. Провеждането на принудително изпълнение върху имуществото, предназначено да служи за осъществяване на търговската дейност на дружеството, прави невъзможно реализирането на положителни икономически резултати от тази дейност и съответно постигането на целта, която инвеститорът акционер е преследвал със закупуването на акциите. Като се има предвид, че в закона не се съдържа изискване към момента на вписване на ипотека неизправният купувач, за чиито задължения е учредена ипотека, да е все още акционер в приватизираното дружество, с признаване на специалното ипотечно право по § 8 ПР на ЗИД на ЗПСК държавата се поставя в привилегированото положение да може да удовлетвори успешно частноправните си вземания към купувача, който е чуждо за дружеството лице, за сметка на участващите в дружеството акционери, в т. ч. и инвеститори от други държави членки, които са закупили акции в дружеството, доверявайки се на гарантираната от чл. 19, ал. 3 от Конституцията на Република България закрила на инвестициите. По този начин е придаден приоритет на чисто икономическите интереси на държавата спрямо конституционно защитените инвестиционни интереси на акционерите. Предвиденото от закона приложение на § 8 ПР на ЗИД на ЗПСК към заварени приватизационни договори създава несигурност и непредвидимост за инвестициите на чуждестранните лица, които са придобили акции от капитала на приватизирани дружества в Република България преди приемане на посочената разпоредба след съобразяване на имущественото състояние на конкретното дружество към момента на извършване на инвестицията и на действащата по това време национална законодателна уредба.“ – така решение №60175 от 09.09.2022 г. по т. д. № 2415/2020 г., ТК I ГО.

Настоящият състав изцяло споделя съображенията, посочени от ВКС в цитираната практика и приема, че законодателният акт, обективиран в § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК, ред. ДВ, бр.65/22.07.2008 г., отм. - ДВ, бр.34 от 2015 г.,

представлява ограничение на свободното движение на капитали по смисъла на чл. 63 ДФЕС и свободното право на установяване по смисъла на чл. 49 ДФЕС, поставя държавата в привилегирано положение да може да удовлетвори успешно частноправните си вземания към купувача, който е чуждо за дружеството лице, за сметка на участващите в дружеството акционери, с което се придава приоритет на чисто икономическите интереси на държавата спрямо конституционно защитените инвестиционни интереси на акционерите и това се нарушава и правото на мирното ползване на притежанията, установено в член 17, параграф 1 и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Нарушението е „достатъчно съществено“ по смисъла на чл.2в ЗОДОВ, доколкото е нарушено първично право на Европейския съюз, уреждащо значими правоотношения – свободното движение на капитали и свободното право на установяване. За значимостта на нарушението е показателно и обстоятелството, че нормата на § 8 ПЗР ЗИД ЗПСК е отменена от Народното събрание като мярка в процедура за нарушение № 2012/4002 за отстраняване на констатираното от Европейската комисия несъответствие с разпоредбите на ДФЕС.

Неоснователни са възраженията, свързани липсата на допуснато нарушение поради отсъствието на трансграничен елемент, което да води до неприложимост на чл.63 от ДФЕС, за наличие на значим интерес на обществения ред и обществената сигурност, което да обуславя ограничение на правото по чл.63 ДФЕС, както възраженията, основани на момента на приемане на нормата – през 2006 г., преди присъединяване на държавата към ЕС. Тези въпроси са изяснени в цитираната по-горе съдебна практика. В този смисъл са дадени разяснения от ВКС по реда на чл.290 ГПК, че правото на Европейския съюз, като част от вътрешното право на страната съгласно чл. 5, ал. 4, изр. 1 на Конституцията, урежда, както публичните отношения между държавата-членка и нейните граждани в обществено значими области като свободата на движение на хора, стоки, услуги и капитали, така и частноправните отношения с международен елемент, но също и частноправни отношения без международен елемент. Ето защо обществените отношения, свързани със свободата на движение на хора, стоки, услуги и капитали, неприкосновеността на правото на собственост и свободното упражняване на притежанията, се уреждат от правото на ЕС, без значение наличието на международен (трансграничен) елемент. Не е налице значим обществен интерес, който да допусне ограничение в прогласените от правото на ЕС свободно на движение на хора, стоки, услуги и капитали и свободното упражняване на притежанията, доколкото практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС) приема, целта за гарантиране на икономически ефективна приватизация (който интерес стои в основата на мярката по § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК) - с оглед гарантиране събирането на постъпленията от приватизация, е цел на икономическата политика, която не е основание за ограничаване на основни свободи, предоставени от Договора. И не на последно място следва да

се посочи, че моментът на приемане на разпоредбата – 2006 г., преди присъединяването на България към ЕС, не освобождава ответниците от отговорност по чл.2в ЗОДОВ. За ответника НС нарушението се изразява и в поддържането на разпоредбата в националното право до отмяната ѝ през 2015 г. след откритата наказателна процедура против България от ЕК – т.е. в бездействие да преустанови съществуващо нарушение и за привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на правото на ЕС. За ответника АППК нарушението се изразява в прилагане на разпоредбата и извършване на правни действия, основани на нея, в момент в който държавата е член на ЕС и всички държавни органи са длъжни да съобразяват актовете и действията си с правото на ЕС, включително да се въздържат от действия, основани на действащи разпоредби от вътрешното право, които нарушават гарантирани от правото на ЕС права, установени в полза на частноправни субекти.

В обобщение приемането на § 8 ПР ЗИД ЗПСК от Народното събрание и пропусъкът да бъде отменена разпоредбата непосредствено след присъединяване на страната към ЕС и прилагането на тази норма от АППК в момент, в който страната е член на ЕС, представляват съществено нарушение на правото на ЕС, което е основание да бъде ангажирана отговорността на държавата в тяхно лице.

Спорен между страните е и въпросът относно понесените имуществени вреди. Както бе посочено по-горе, за задължение към държавата на длъжник - лице, различно от ищеца, по сключен приватизационен договор от 05.07.2000 г. е вписана ипотека върху недвижими имоти, собственост на ищеца и същите са изнесени на публична продажба за удовлетворяване на дълга. В следствие на това ищецът е изгубил правото си на собственост върху недвижими имоти - поземлен имот с идентификатор: 81178.8.14 с площ от 63 192 кв.м. и поземлен имот с идентификатор: 67800.42.77 с площ от 1 583 кв.м. Обезщетение се дължи за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Претендираните от ищеца вреди се намират в пряка причинно-следствена връзка с действията на ответниците.

Вредата на неправомерно отстранения от имота му собственик, който е изгубил правото на собственост, е съизмерима с пазарната цена на такъв имот към момента на загубване на собствеността.

Основно спорно обстоятелство между страните по делото е относно пазарната оценка на имотите към датата на приключване на публичната продажба, а именно датата на постановлението за възлагане на всеки от тях. За определяне пазарната цена на процесните имоти по делото са допуснати и изготвени три броя съдебно-технически експертизи.

В съдебно-техническата, изготвена от вещо лице инж. Б. И. Т., вещото лице е използвало метод на посредственото сравнение - стойността на даден имот се определя при сравняване на оценявания имот с други подобни, които са били продадени или се предлагат за продажба в период, близък до датата на

оценката. Отчитат се отклоненията в качествата на оценявания недвижим имот спрямо сходните/подобни такива, като се сравняват само факторите оказващи най-съществено влияние върху цената, а именно: местоположение на имота спрямо сравняваните обекти, предназначение на сравняваните обекти, възраст на сравняваните обекти, начин на строителство и строителни недостатъци на сравняваните обекти. Разликите в сравняваните еталонни обекти спрямо оценявания имот се коригират съответно в „плюс“ и „минус“ според подобрите и по-слаби характеристики на обектите с експертни коефициенти, отразяващи степента на качествените и количествените отклонения от сравнявания обект. Съобразно използвания метод вещото лице сочи пазарна стойност 325 195,69 лева за поземлен имот с кадастрален идентификатор 67800.42.77 и пазарна стойност 12 158 772,72 лева за поземлен имот с кадастрален идентификатор 81178.8.145.

В съдебно-техническата, изготвена от вещо лице инж. Й. П. Н., вещото лице е използвало методът на пазарните аналози – разглеждани са нотариални актове от реализирани сделки с поземлени имоти на територията на гр. Черноморец и гр. Созопол, като са взети са под внимание индивидуалните характеристики на имотите, като местоположение, площ, предназначение за трайно ползване, тяхната функционалност и при липса напълно идентични имоти с оценявания, са използвани коефициенти: Км - коефициент за местоположение (отчита разликите в местоположенията на различните имоти спрямо оценявания), Кс - коефициент за съпоставимост (отчита площ на имота, характер на терена, достъпност) и Кп (отчита разликите за начина на трайно ползване). Съобразно използвания метод вещото лице сочи два варианта на пазарна стойност, в зависимост от различните пазарни аналози, а именно: 302 577,78 лв. или 330 713,03 лв. за поземлен имот с кадастрален идентификатор 67800.42.77 и 13 331 573 лв. или 13 662 110 лв. за поземлен имот с кадастрален идентификатор 81178.8.145.

Тройната съдебно-техническа експертиза, изготвена от вещите лица доц. Д. Ж. С., инж. А. Р. Р. и в.л. В. Д. П. използва Метод на пазарните сравнения (аналози), така както е възприет от Българските стандарти за оценяване (БСО) – като се извежда стойност чрез сравняване на обекта/актива, предмет на оценка, с идентични или сходни/подобни обект и/активи, за които е налична ценова информация – недвижимите имоти, които съответстват в най-голяма степен на оценявания обект по отношение на факторите, оказващи влияние върху стойността: местоположението, устройствените показатели на УПИ, техническите характеристики и възрастта на сградите и условията на пазара към момента на сделките. Въз основа на тези критерии вещите лица сочат пазарна стойност 327 190 лева за поземлен имот с кадастрален идентификатор 67800.42.77 и пазарна стойност 9 592 180 лв. за поземлен имот с кадастрален идентификатор 81178.8.145. В съдебно заседание вещите лица дават подробни разяснения за факторите, повлияли при оценяването на имотите, сред които е пазарната обстановка към датата на оценката – изключително малкото на брой сделки към момента на извършената публична продан на имотите (между

лятото на 2011 г. и лятото на 2012 г.).

Съдът приема, че тройната повторна съдебно-техническа експертиза установява действителната средна пазарна цена към момента на отчуждаването на имотите от имуществената сфера на ищеца. Комплексната експертиза (включваща както експерт с инженерно образование, така и икономист и експерт-оценител), за разлика от предходните две заключения, изяснява противоречията относно спорните обстоятелства. Съдът кредитира именно тройната повторна експертиза като обоснована, компетентна и изготвена при съобразяване на всички факти, връзки между тях, опитните правила и логика. На първо място, заключението е изготвено от три вещи лица, притежаващи знания от различни научни области, имащи отношение към предмета на експертизата. Заключението е мотивирано, убедително защитено и изготвено след задълбочен анализ и комплексно изследване на обекта, доказателствата, оценяваните имоти и техните пазарни аналози. На следващо място, това е единствената експертиза по делото, която отчита действителната икономическа и пазарна обстановка и пазарните условия в сектора на недвижимите имоти в страната към момента на проданта на процесните имоти, която като фактор е със съществена тежест, доколкото търсената пазарна оценка е за нуждата на справедливата обезвреда и следва да следва да отразява сумата пари, за която може да се закупи друго подобно имущество (заместваща облага) към момента на загубата му, без това да води до неоснователно обогатяване на правоимащия да получи обезщетението. При изготвянето на заключението вещите лица са използвали ценова информация от надеждни източници, идентични и сходни обекти за сравнение, приложили са подходящи корекционни коефициенти, които са съобразени с конкретните разлики и специфики в сравняваните имоти (напр. достъпност до имота, площ, характер на терена, предназначение, начин на трайно ползване и др.) и едновременно с това – при отчитане на пазарното търсене и предлагане на аналогични обекти в относимия период. Ето защо съдът приема за релевантна изчислената стойност съобразно заключението по тройната повторна съдебно-техническа експертиза.

По изложените съображения, съдът приема, че пазарната стойност на процесните имоти, към момента на влизане в сила на постановленията за възлагане на всеки от тях, е в размер на 9 592 180 лева за ПИ с идентификатор 81178.8.145, находящ се в гр. Черноморец, общ. Созопол, обл. Бургас, местност АКЛАДИ ЧЕИРИ, с площ 63 192 кв.м и в размер на 327 190 лева за ПИ с идентификатор 67800.42.77, находящ се в гр. Созопол, общ. Созопол, обл. Бургас, местност ЛИКОВУНЯ, с площ 1 583 кв.м.

По тези мотиви следва да се приеме, че се е осъществил фактическият състав на чл.2в ЗОДОВ, а именно: в полза на ищеца е възникнало вземане за обезщетение за имуществени вреди от допуснато от ответниците достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, осъществено от Народното събрание чрез се в приемане и поддържане на разпоредба в националното право - § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК, ред. ДВ, бр.65/22.07.2008 г., отм. - ДВ, бр.34 от 2015 г.,

ограничаваща свободното движение на капитали по смисъла на чл. 63 ДФЕС и свободното право на установяване по смисъла на чл. 49 ДФЕС и правото на мирното ползване на притежанията, установено в член 17, параграф 1 и член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз и осъществено от Агенция на публичните предприятия и контрол чрез прилагане на разпоредбата на § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК, ред. ДВ, бр.65/22.07.2008 г., отм. - ДВ, бр.34 от 2015 г. Налице са условията на чл.53 ЗЗД – вредите са причинени от двамата ответници, поради което последните отговарят солидарно пред увредения. Обезщетението следва да задоволи негативния кредиторски интерес - да възстанови патримониума на пострадалия в състоянието преди увреждането, като го обезвреди, доставяйки му стойността, необходима за набавяне на заместващо имущество. Ето защо дължимото обезщетение е в размер на 9 592 180 лв. за вреди от загуба на собствеността на ПИ с идентификатор 81178.8.145 и в размер на 327 190 лв. за загуба на собствеността на ПИ с идентификатор 67800.42.77.

Поради уважаване на главния иск за имуществени вреди до посочения по-горе размер, следва да се уважи и акцесорният иск за законна лихва, както е претендирана - от 16.05.2013 г. до окончателното плащане.

Частично основателно е възражението за изтекла погасителна давност, направено от ответника Народно събрание. Доколкото процесното вземане произтича от сложен фактически състав, то възниква с осъществяване на последният елемент от състава, в случая – с настъпване на вредите в момента на негативно засягане на патримониума на ищеца – влизане в сила на постановленията на възлагане на процените имоти. За постановлението за възлагане на ПИ с идентификатор 81178.8.145, съставено на 07.05.2012 г., не е посочена дата на влизането му в сила, поради това съдът приема, че това е станало в двуседмичен срок след съобщаването му на страните, т.е. не по-рано от 22.05.2012 г. Постановлението за възлагане на ПИ с идентификатор 67800.42.77 е влязло в сила на 02.05.2011 г., както е отбелязано в него. Вземането за обезщетение се погасява с изтичане на 5-годишен давностен срок, който е започнал да тече на 02.05.2011 г. за обезщетението за имот 67800.42.77 и от 22.05.2012 г. за обезщетението за имот 81178.8.145. Исковата молба е предявена на 16.05.2016 г., т.е. в срок, превишаващ 5 години за вземането за обезщетение за имот 67800.42.77 и непревишаващ 5 години за вземането за обезщетение за имот 81178.8.145. Ето защо искът срещу ответник Народно събрание следва да бъде отхвърлен в частта му за сумата от 327 190 лв., представляваща обезщетение за загуба на собствеността на ПИ с идентификатор 67800.42.77.

По разноските:

На ищеца, с оглед изхода на делото, следва да се присъдят направените разноски за държавни такси по гр.д.№ 6015/2016 г. в размер на сумата от 105 лева. Съразмерно с уважената част от исковете, следва да се присъдят и направените разноски за експертизи в производството по гр.д.№ 6015/2016 г., по описа на СГС, I-17 състав, в размер на сумата от 1329,57 лв.

На ответника Народно събрание, съразмерно с отхвърлената част от исковете, на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 ГПК следва да се присъдят направените

разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 117,61 лв.

На ответника Агенция на публичните предприятия и контрол, съразмерно с отхвърлената част от исковете, на осн. чл.78, ал.3, вр. ал.8 ГПК следва да се присъдят направените разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 117,61 лв.

На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ ответниците следва да бъдат осъдени да заплатят в полза на съда разноските за експертизи в общ размер на сумата от 5040 лв., формирана като сбор от следните суми: за СИЕ от 21.04.2023 г. сума в размер на 500 лв., за СТЕ от 20.06.2023 г. сума в размер на 740 лв., за СТЕ от 16.10.2023 г. сума в размер на 1000 лв., за СТЕ от 05.12.2023 г. сума в размер на 800 лв., за тройна СТЕ сума в размер на 2000 лв.

Поради което Софийският градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Агенция за публичните предприятия и контрол, адрес: гр. София, ул. **** и **Народното събрание на Република България**, адрес: гр. София, пл. ****, да заплатят солидарно на „**Х.-Т.-С**“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, на основание чл.2в, ал.1 ЗОДОВ, сумата от **9 592 180 лв.**, представляваща обезщетение за имуществени вреди достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, което нарушение е осъществено чрез приемане от първия ответник и чрез прилагане от втория ответник на нормативен акт – закон, съдържащ разпоредба - § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ред. ДВ, бр. 65/22.07.2008 г.), позволяваща вписване на законна ипотека в полза на държавата за задължение на лице, различно от собственика на имота, което обезщетение представлява пазарната цена на имот, изнесен на публична продажба и отчужден от ищеца за погасяване на задължения на негов акционер, представляващ поземлен имот с идентификатор 81178.8.145 по кадастралната карта и кадастралните регистри на гр. Черноморец, общ. Созопол, заедно със **законната лихва от 16.05.2013 г.** до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер от 13 100 838 лв.

ОСЪЖДА Агенция за публичните предприятия и контрол, адрес: гр. София, ул. ****, да заплати на „**Х.-Т.-С**“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, на основание чл.2в, ал.1 ЗОДОВ, сумата от **327 190 лв.**, представляваща обезщетение за имуществени вреди достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, което нарушение е осъществено чрез приемане от първия ответник и чрез прилагане от втория ответник на нормативен акт – закон, съдържащ разпоредба - § 8 от ПР на ЗИД на ЗПСК (ред. ДВ, бр. 65/22.07.2008 г.), позволяваща вписване на законна ипотека в полза на държавата за задължение на лице, различно от собственика на имота, което обезщетение представлява пазарната цена на имот, изнесен на публична

продан и отчужден от ищеца за погасяване на задължения на негов акционер, представляващ поземлен имот с идентификатор 67800.42.77 по кадастралната карта и кадастралните регистри на град Созопол, м. „Ликовуня”, заедно със **законната лихва от 16.05.2013 г.** до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер от 328 184 лв. и по отношения на ответника **Народното събрание на Република България**, адрес: гр. София, пл. ****.

ОСЪЖДА Агенция за публичните предприятия и контрол, адрес: гр. София, ул. **** и **Народното събрание на Република България**, адрес: гр. София, пл. ****, да заплатят на „Х.-Т.-С“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, сумата от **1 434,57 лв.**, представляваща съдебни разноски.

ОСЪЖДА „Х.-Т.-С“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, да заплати на **Народното събрание на Република България**, адрес: гр. София, пл. **** и на **Агенция за публичните предприятия и контрол**, адрес: гр. София, ул. ****, на основание чл.78, ал.3, вр. ал.8 ГПК, сумата от **по 117,61 лв. на всеки ответник**, представляваща съдебни разноски.

ОСЪЖДА Агенция за публичните предприятия и контрол, адрес: гр. София, ул. **** и **Народното събрание на Република България**, адрес: гр. София, пл. ****, да заплатят по сметка на **Софийския градски съд**, на основание чл.78, ал.6 ГПК, вр. чл.10, ал.3 ЗОДОВ, сумата от **5040 лв.**, представляваща разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____